

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ДОХОДАМИ ПІДПРИЄМСТВА

¹Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Анотація: Проаналізовано особливості обліково-аналітичного забезпечення доходів підприємства, а також напрями удосконалення їх обліку.

Ключові слова: доходи; бухгалтерський облік; облікова політика; управління доходами; фінансова звітність.

Abstract: The article analyses the system of accounting and analytical support of enterprise income and also directions of improvement of their accounting.

Key words: revenue; accounting; accounting policy; revenue management; financial reporting.

Важливою умовою діяльності всіх суб'єктів господарювання є отримання доходу, оскільки він є джерелом їх розвитку, а також сприяє фінансуванню поточних витрат та виконанню податкових зобов'язань. Отже, збільшення доходів підприємства сприяє поліпшенню його фінансового стану. Оскільки дохід є показником ефективності діяльності підприємства, то це зумовлює необхідність побудови ефективного управління ними.

Облікова система суб'єкта господарювання спрямована, насамперед, на забезпечення ефективності діяльності підприємства через механізми обробки та надання якісної інформації для прийняття виважених управлінських рішень. Дослідження організації обліку доходів у системі управління підприємством є актуальним та важливим завданням, особливо в умовах існуючих економічних потрясінь.

Організація бухгалтерського обліку доходів на підприємстві передбачає, передусім, розробку облікової політики, що забезпечує ефективність ведення обліку. Однак часто спостерігається формальний, вузько спрямований підхід до формування облікової політики, який зводиться до складання фінансової звітності відповідно до загальних вимог НП(С)БО і зовнішніх користувачів [1]. Отже, під час формування наказу про облікову політику на підприємстві доцільно розкрити всі елементи облікової політики та необхідно включити до наказу положення з внутрішньогосподарського обліку.

Система обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством, яка впливає із суті її визначення, повинна інтегрувати три підсистеми:

- облікове забезпечення;
- аналітичне забезпечення;
- контроль [2].

Основними причинами невідповідності методологічних засад регламентування аспекту визнання доходу національними НП(С)БО по відношенню до вимог МСБО є:

- жорстке регламентування державою даного процесу;
- невідповідність розвитку економічних зв'язків між суб'єктами господарювання;
- відсутність механізму здійснення гарантій щодо виконання зобов'язань сторін взаємодії тощо [3].

МСБО мають більш конкретизований характер положень щодо обліку доходів та відображення їх у фінансовій звітності, тоді як у НП(С)БО містяться моменти неповної визначеності та розмежованості доходів із подальшим формальним перекрученням інформації під час складання фінансової звітності.

На думку Мулик Т. О., для удосконалення обліку доходів на підприємстві доцільно:

- сформулювати робочий план рахунків до субрахунків 701 та 26, для забезпечення швидкості та деталізації інформацію про доходи;

– відкрити аналітичні картки обліку рахунків;
– сформувати оборотну відомість щодо обліку доходів від реалізації готової продукції, отриманих на умовах попередньої оплати та на умовах наступної оплати, в розрізі аналітично-контрольної інформації;

– повністю перейти на автоматизовану систему обліку, враховуючи специфіку діяльності для забезпечення оптимального вибору програми [4].

Методологічні засади формування, оцінки і визнання у бухгалтерському обліку інформації про доходи та вимоги до їх відображення у фінансовій звітності, визначено нормативно-правовими документами, зокрема:

– НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», яким регулюються загальні вимоги до розкриття статей «Звіту про фінансові результати»;

– НП(С)БО 15 «Дохід», в якому визначені методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства та їх розкриття у фінансовій звітності;

– План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій;

– Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.

Таким чином, облікове забезпечення фінансової діяльності підприємств лежить у площині постановки завдання щодо структуризації фінансових доходів і витрат, гармонізації їх складу з міжнародними стандартами та врахування специфіки діяльності вітчизняних підприємств.

На нашу думку, розглянутий алгоритм удосконалення обліку доходів підприємства за рахунок запропонованих заходів додатково потребує коригування робочого плану рахунків підприємства. Зокрема, відкриття додаткових субрахунків до рахунків 26, 701 для обліку доходів від реалізації продукції, а також розробки оборотної відомості для комплексного моніторингу виробленої та реалізованої готової продукції за робочим планом рахунків.

Вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління доходами підприємства з урахуванням вимог міжнародних стандартів сприятиме гармонізації фінансової звітності вітчизняних суб'єктів господарювання зі звітністю підприємств держав – членів Європейського Союзу, підвищенню прозорості та забезпеченню достовірності фінансової звітності суб'єктів господарювання, а також посиленню захисту прав та інтересів акціонерів, інвесторів, кредиторів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Подоляничук О. А. Облікова інформація та її якісні характеристики відповідно до облікових стандартів. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. № 8. С. 79–90.
2. Бержанір І. А. Проблеми та перспективи застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні. *Сучасні проблеми обліку, аналізу, аудиту й оподаткування суб'єктів господарської діяльності: теоретичні, практичні та освітні аспекти: Збірник наукових праць за матеріалами III Всеукраїнської науково-практичної конференції (28-29 березня 2019 р.)*. Частина 1. Дніпро: НМетАУ, 2019. С. 49–53.
3. Бержанір І. А. Витрати підприємства: сутність та особливості управління в сучасних умовах. *Sustainable Socio-Economic Development Journal*. 2023. № 1(1). С. 35–41. DOI: [https://doi.org/10.31499/2786-7838.ssedj.2023.1\(1\).35-41](https://doi.org/10.31499/2786-7838.ssedj.2023.1(1).35-41)
4. Мулик Т. О. Методичні підходи до аналітичного забезпечення управління доходами. *Агросвіт*. 2020. № 6. С. 77–86.

Бержанір Інна Анатоліївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Умань, e-mail: innaberzhanir@ukr.net

Berzhanir Inna A. – PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Finance, Accounting and Economic Security, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Uman, Ukraine, e-mail: innaberzhanir@ukr.net